

(بررسی رویکرد CPTED در راستای دستیابی به احساس امنیت در مکان)

سیده مریم باقری^۱، وحیده حجتی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران، maryambagheri1۷۷@yahoo.com
۲- استادیار معماری، گروه معماری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران، vahideh.hodjati@gmail.com

چکیده

امنیت در هرم نیازهای مازلو جزء زیربنایی ترین نیازهای انسان است، این امر سبب شده که اندیشمندان مختلف در رابطه با تحقق امنیت در محیطهای شهری راهکارهای زیادی را ارائه بدهند تا بلکه با اجرای آنها بتوان محیطهای جذابتری را برای حضور افراد در عرصه‌های عمومی فراهم آورد. CPTED یکی از رویکردهایی است که درصدد است تا از طریق ساختار کالبدی شهر و طراحی محیطهای دست‌ساخت، از ارتکاب جرائم در حوزه کالبدی شهر جلوگیری کنند. هدف از این پژوهش بررسی رویکرد CPTED در راستای دستیابی به امنیت در مکان می‌باشد. در این پژوهش اطلاعات اولیه با استفاده از منابع کتابخانه‌ای، جمع‌آوری و با روش توصیفی و تحلیلی به استخراج نتایج منجر شده است. در این راستا ابتدا تعریف رویکرد و سپس اهداف و مزایا آن ذکر و در نهایت اصول آن بیان و راهکارهای اجرایی آن اصول بیان گردیده است. نتایج این‌گونه بیان می‌کنند که رویکرد CPTED دارای پنج اصل، تقویت قلمرو، کنترل دسترسی، نظارت طبیعی، حمایت از فعالیت‌های اجتماعی و تعمیر و نگهداری می‌باشد. که این راه‌حل‌های اجرایی در قالب جدولی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: رویکرد CPTED ، احساس امنیت، تقویت قلمرو ، نظارت طبیعی ، کنترل دسترسی، حمایت از فعالیت.

۱- مقدمه

امنیت در هرم نیازهای مازلو جزء زیربنایی ترین نیازهای انسان است، این امر سبب شده که اندیشمندان مختلف در رابطه با تحقق امنیت در محیطهای شهری راهکارهای زیادی را ارائه بدهند تا بلکه با اجرای آنها بتوان محیطهای جذابتری را برای حضور افراد در عرصه‌های عمومی فراهم آورد. CPTED یکی از رویکردهایی است که درصدد است تا از طریق ساختار کالبدی شهر و طراحی محیطهای دست‌ساخت، از ارتکاب جرائم در حوزه کالبدی شهر جلوگیری کنند که این مهم از طریق کاهش پتانسیل طبیعی مناطق شهری در جرم خیزی و یا امکان دهی به وقوع جرم ممکن می‌شود. جلوگیری از جرائم از طریق طراحی محیطی را می‌توان طراحی مناسب و به‌کارگیری بهینه محیط مصنوع در کاهش جرائم شهری دانست که در بهبود کیفیت زندگی و افزایش رضایتمندی شهروندی تأثیر بسزایی دارد. در سال ۱۹۶۰، مفهوم اصلی CPTED از گردآوری تلاش‌های افراد صاحب‌نظر در بسیاری از رشته‌ها از جمله جین جاکوبس جامعه‌شناس و طراح شهری، اسکار نیومن، معمار و سی.ری جفری جرم‌شناس حاصل شده است. هدف از این پژوهش بررسی رویکرد CPTED در راستای دستیابی به امنیت در مکان می‌باشد که در راستای دستیابی به این هدف ابتدا به تعریف رویکرد و سپس اهداف و مزایا آن پرداخته شده و در نهایت اصول آن بیان و راهکارهای اجرایی آن اصول ارائه گردیده است.